

TEACH-VIP

T raining,
E ducating,
A dvancing
C ollaboration in
H ealth on

V iolence and
I njury
P revention

Šīs nodarbības materiāls pamatojas uz Pasaules Veselības organizācijas un pasaules traumatoloģijas ekspertu tīkla izstrādāto traumu profilakses un kontroles mācību programmu.

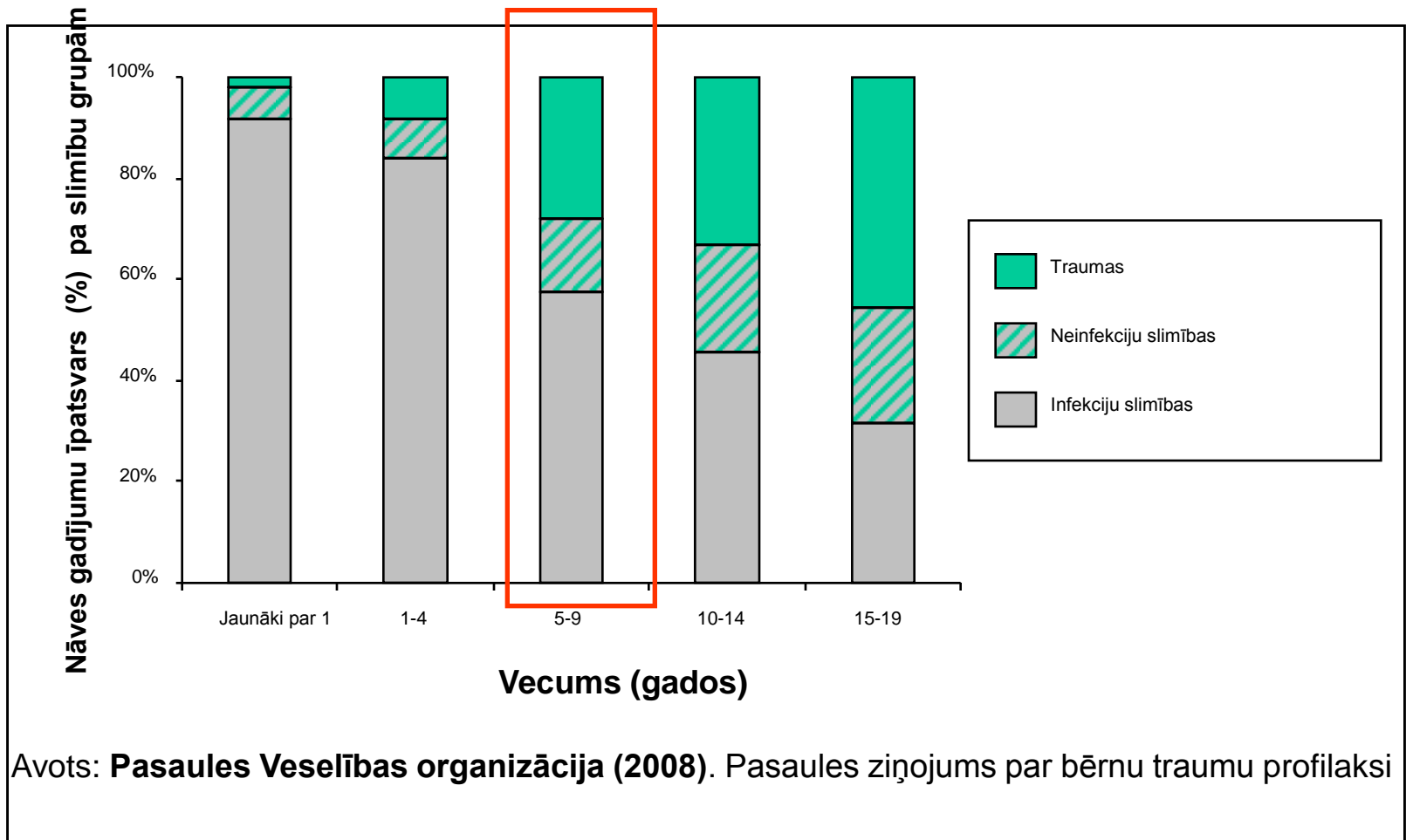
Paplašinātā programma
6. modulis
2. nodarbība

TEACH-VIP

Traumu profilakse
Bērniem vecumā no 5 līdz 9 gadiem

Traumu izraisīto nāves gadījumu īpatsvars mirstības struktūrā, palielinoties vecumam, pieaug

Galvenie bērnu nāves cēloņi, visa pasaule, 2004

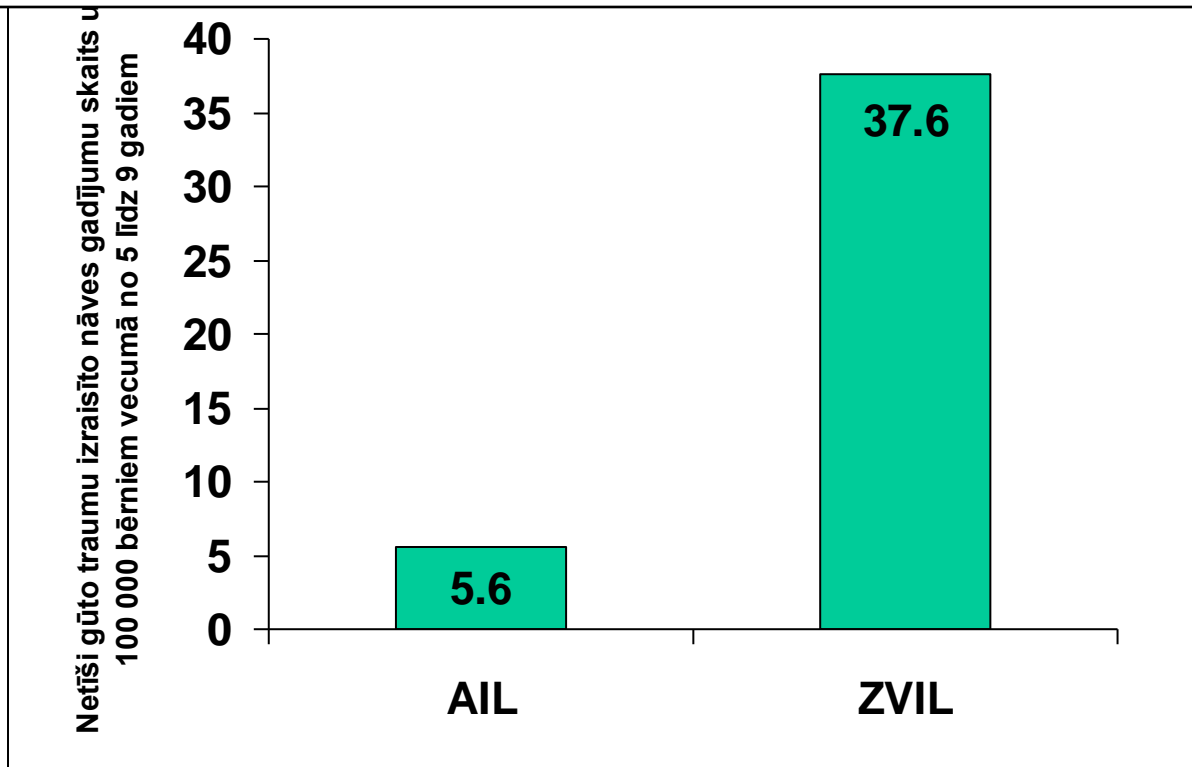

Avots: **Pasaules Veselības organizācija (2008)**. Pasaules ziņojums par bērnu traumu profilaksi

Traumatisms kā problēma bērniem vecumā no 5 līdz 9 gadiem

- Traumas ir otrs izplatītākais bērnu nāves cēlonis

Traumu izraisīto nāves gadījumu skaits bērnu vidū valstīs ar zemu un vidēju ienākumu līmeni 7 reizes pārsniedz attiecīgo līmeni valstīs ar augstiem ienākumiem

Situācija Latvijā

- Latvijā vecumā no 5- 9 gadiem traumu dēļ mirst ik gadus vidēji 8 bērni vai 18,7% no mirušo bērnu kopskaita
- Liels ir ikgadējais hospitalizēto bērnu skaits

Bērnu attīstība vecumā no 5 līdz 9 gadiem

Fiziskā un garīgā attīstība

- Pastiprināta augšana
- Aizvien lielākas fiziskās spējas un labāka izpratne par apkārtējo pasauli
- Strauja garīgo spēju attīstība

Bērnu attīstība vecumā no 5 līdz 9 gadiem

Sociālā un emocionālā attīstība

- Aizvien lielāka patstāvība
- Mazāka koncentrēšanās uz sevi
- Veidojas draudzība
- Bērns sāk saprast, kas ir pareizi un kas – nepareizi

Traumu riski vecumā no 5 līdz 9 gadiem

- Nepietiekama uzraudzība
- Vides apdraudējumi
- Aizvien lielāka patstāvība
- Mazs augums
- Ātruma un attāluma uztvere

Raksturīgi traumu gūšanas veidi vecumā no 5 līdz 9 gadiem

- Ceļu satiksmes negadījumi
- Noslīkšana
- Apdegumi
- Kritieni
- Saindēšanās
- Dzīvnieku kodumi

Galvenie nāves cēloņi abu dzimumu bērniem, visā pasaulē, 2004

PVO (2008), Pasaules ziņojums par bērnu traumu profilaksi

	<i>Jaunāki par 1</i>	<i>1--4</i>	<i>5--9</i>	<i>10--14</i>	<i>15--19</i>	<i>Jaunāki par 20</i>
1	Perinatālie cēloņi	Apakšējo elpošanas ceļu infekcijas	Apakšējo elpošanas ceļu infekcijas	Apakšējo elpošanas ceļu infekcijas	Ceļu satiksmes negadījumos gūtas traumas	Perinatālie cēloņi
2	Diarejas slimības	Diarejas slimības	Ceļu satiksmes negadījumos gūtas traumas	Ceļu satiksmes negadījumos gūtas traumas	Paškaitējums	Apakšējo elpošanas ceļu infekcijas
3	Apakšējo elpošanas ceļu infekcijas	Masalas	Malārija	Noslīkšana	Violence	Diarejas slimības
4	Malārija	Malārija	Diarejas slimības	Malārija	Apakšējo elpošanas ceļu infekcijas	Malārija
5	Iedzimtas pataloģijas	HIV/AIDS	Meningīts	Meningīts	Noslīkšana	Masalas
6	Garais klepus	Iedzimtas pataloģijas	Noslīkšana	HIV/AIDS	Tuberkuloze	Iedzimtas pataloģijas
7	HIV/AIDS	Olbaltumvielu saturošas pārtikas trūkums, nepietiekams uzturs	Olbaltumvielu saturošas pārtikas trūkums, nepietiekams uzturs	Tuberkuloze	Uguns izraisīti apdegumi	HIV/AIDS
8	Stingumkrampji	Noslīkšana	Masalas	Diarejas slimības	HIV/AIDS	Ceļu satiksmes negadījumos gūtas traumas
9	Meningīts	Ceļu satiksmes negadījumos gūtas traumas	Tuberkuloze	Olbaltumvielu saturošas pārtikas trūkums, nepietiekams uzturs	Leikēmija	Garais klepus
10	Masalas	Meningīts	HIV/AIDS	Paškaitējums	Meningīts	Meningīts
	Olbaltumvielu saturošas pārtikas trūkums, nepietiekams uzturs	Uguns izraisīti apdegumi	Uguns izraisīti apdegumi	Leikēmija	Dzemdības asiņošana	Noslīkšana

Traumu profilakses stratēģijas vecumā no 5 līdz 9 gadiem

- Pienācīga uzraudzība
- Droša vide
- Vietas drošām rotaļām un drošs transports
- Individuālais drošības aprīkojums
- Bērnu izglītošana drošības jomā

Traumu profilakses pasākumi vecumā no 5 līdz 9 gadiem

Braucēju fiksācijas līdzekļi automašīnās

- Spēkā esošā likumdošana
- Sertifikācijas standarti
- Norādījumi par sēdekļa atrašanos automašīnā

Traumu profilakses pasākumi vecumā no 5 līdz 9 gadiem

- **Velokiveres samazina traumu risku**
- **Pasākumi satiksmes noteikumu ievērošanai**

Traumu profilakses pasākumi vecumā no 5 līdz 9 gadiem

"Bērni nevar lidot"

- Likums par logu aizsargsistēmām
- Ziņošanas sistēma
- Vietējās sabiedrības izglītošana
- Bezmaksas logu aizsargsistēmas

Traumu profilakses pasākumi vecumā no 5 līdz 9 gadiem

Peldēšanas prasme

- Peldēšanas nodarbības
- Pastāvīga uzraudzība
- Norobežojumi

Kopsavilkums

Attīstības faktori

Pastiprināta augšana, lielākas spējas rīkoties un patstāvība

Risks

Nepietiekama uzraudzība un neatbilstoša vide

Traumās

Ceļu satiksmes negadījumos gūtās traumas, noslīkšana, apdegumi

Profilakse

Uzraudzība un droša vide